Eerste Europese IBBY-conferentie in Bologna

Over de rol van boeken en verhalen in de opvang van vluchtelingenkinderen.

Toen in augustus 2016 de Europese IBBY-afdelingen tijdens het IBBY-wereldcongres in Auckland (NZ) overlegden over de organisatie van een Europees IBBY-congres was het thema snel beslist. De wereldwijde omvang en tragiek van de vluchtelingencrisis beroerde iedereen. Als geëngageerde leesbevorderaars voelden we ons tekort schieten. Hadden wij immers ook geen rol te spelen in de opvang van de vele kinderen en jongeren die ontheemd in Europa arriveerden? Als IBBY-leden dragen we de rechten van het kind hoog in het vaandel en willen we elk kind toegang geven tot kwalitatieve boeken, ook in de eigen thuistaal. Het in praktijk brengen van deze idealen baart veel kopzorgen en is, ondanks de hoge urgentie, niet altijd zo evident.

De IBBY-afdelingen van de UK, Frankrijk, Italië en Vlaanderen sloegen de handen in elkaar en organiseerden op 6 april 2017 in Bologna een internationale conferentie onder de titel: *Bridging worlds: reaching out at young refugees with books and stories*. De Spaanse illustrator David Pintor ontwierp de affiche en een programma van inspirerende praktijken en initiatieven werd samengesteld. Rode draad in de presentaties: welke rol en hoe kunnen boeken en verhalen een rol spelen in de opvang van vluchtelingenkinderen. Van leesbevorderaars, bibliothecarissen tot auteurs en uitgevers, iedereen kan een bijdrage leveren. Niemand hoeft aan de zijlijn te staan. Doen is de boodschap.

De deelnemers kregen een beeld van een aantal leesprogramma's met vluchtelingenkinderen in Europese asielcentra. In Duitsland loopt het programma Bücherpiraten, waarbij kinderen verhalen schrijven voor kinderen die vervolgens door volwassen vrijwilligers worden vertaald in andere talen. Deze verhalen zijn te lezen en downloadbaar in diverse talencombinaties op www.bilingual-picturebooks.org. Ook de Nederlandse organisatie Voorleesexpress (www.voorleesexpress.nl) die al jarenlang kwetsbare kinderen in contact brengt met voorleesplezier vormt en verbindt voorleesvrijwilligers met vluchtelingenkinderen. Met de publicatie *Eux, c'est nous* willen veertig Franse uitgevers van kinderboeken een duidelijke boodschap van welkom en solidariteit met vluchtelingen de wereld insturen. De opbrengst van de verkoop van het wijdverspreide boekje gaat integraal naar de Franse ngo Cimade die vluchtelingen ondersteunt. En ook auteurs op het hele Europese continent laten zich niet onbetuigd. Een van de auteurs die het woord kreeg was de Vlaamse schrijfster Laila Koubaa, auteur van o.a. *Hoger dan de bergen en dieper dan de zee*, een verhaal over migratie. Zij getuigde over haar betrokkenheid als mens en haar engagement als schrijver om vluchtelingenkinderen zich welkom te doen voelen. Zij stelde haar project *Buiten de lijntjes* voor, een zakwoordenkleurboekje voor jonge kinderen op de vlucht. Uiteraard kwamen ook initiatieven van bibliotheken aan bod. De Internationale Jugendbibliothek (Munchen) presenteerde haar programmawerking voor vluchtelingen, gaande van *poetry slam*, workshops tot summerschools. De Bibliothèques Sans Frontières vertelde over haar grenzeloze werking, meer specifiek over *The Ideas Box* en *The Urgency of Reading International Campaign* (www.ideas-box.org). Veel aandacht werd terecht ook besteed aan het prachtige *s*-programma, dat door IBBY Italië op het eiland Lampedusa werd geïnitieerd. Deze collectie woordeloze prentenboeken kan blijven aangroeien omdat alle IBBY-secties woordeloze prentenboeken uit hun land of regio kunnen voorstellen om in de collectie op te nemen. Tot slot stelden Eva Devos (IBBY-Vlaanderen) en Hasmig Chahinian (IBBY-Frankrijk) de nieuw gelanceerde IBBY-databank van anderstalige boeken en de IBBY-Europe tool kit voor. Een veel gehoorde nood van onder andere bibliotheken zijn de drempels en moeilijkheden om aanbevelenswaardige anderstalige boeken aan te kopen. Om daaraan tegemoet te komen, zette IBBY Europa een databank op met titels in Europese talen én talen die in Europa vaak gesproken worden: https://www.ibby-europe.org. De lijsten zijn samengesteld door specialisten in de betreffende taal, en bij de niet-Europese talen staat ook vaak bestelinformatie. De lijst van talen zal in de toekomst verder uitgebreid worden.

Het uitgangspunt van de organisatoren was niet om dé oplossing te brengen maar wél de betrachting om elke deelnemer geïnspireerd naar huis te laten terugkeren met minstens een voornemen en een idee om zelf, alleen of met zijn/haar organisatie, iets te ondernemen. Wanneer elke IBBY-afdeling in haar land, al dan niet samen met sociale, culturele, buurt-, welzijns- en onderwijsorganisaties, medewerkers of vrijwilligers in beweging kan zetten om met vluchtelingen, verhalen en boeken te werken, dan geven we hoop een kans. Ze kunnen troost en houvast bieden en ze kunnen bijdragen tot meer wederzijds begrip en tot meer kennis en tolerantie. De missie van de wereldwijde IBBY *community* is relevanter dan ooit. Op deze eerste IBBY Europese regionale conferentie lieten de Europese leden alvast hun stem duidelijk horen.

Sylvie Dhaene, Iedereen Leest

> **Meer info over IBBY-Vlaanderen of IBBY-Europe? Neem contact op met Eva Devos via eva.devos@iedereenleest.be.**